

Knjiga na stolu

Denis Derk

Horacio Quiroga svakako nije pisac koji želi uljepšati stvarnost i razonoditi svoje čitatelje

Točno stotinu godina od kada je napisana zbirka "Priče o ljubavi, ludilu i smrti" urugvajskog književnika Horacia Quiroge prevedena je na hrvatski jezik. Zbirku je objavila Matica hrvatska u biblioteci Koloplet svjetskih pisaca, a prevela Dora Jelačić Bužimski. Teško je odgovoriti na pitanje zašto je Hrvatska koja intenzivno voli formu kratke priče čak stotinjak godina čekala na objavljivanje integralne i najpoznatije zbirke znamenitog urugvajskog pisca koji je, kako to prevoditeljica Dora Jelačić Bužimski tvrdi, imala presudan utjecaj na stvaralaštvo Julija Cortázara i Gabriela Garcije Márqueza. Možda je problem što Quiroga pripada u nas malo poznatoj i zastupljenoj urugvajskoj književnosti, možda i u slučajnom previdu naših izdavača i prevoditelja, ali i u njegovim mladenačkim literarnim idolima i uzorima poput Edgara Allana Poea. Quiroga je još kao mladac iz nehata ustrijelio jednog od svojih najbližih književničkih prijatelja i suradnika pripremajući ga za dvoboj (u kojem se ovaj, usput rečeno, htio oružjem obračunati s jednim književnim kritičarom), a cijeli život mu je bio obilato ispunjen strašnim tragedijama, samoubojstvima, neizlječivim bolestima, tragedijama... Uostalom, i sam je život skončao samoubojstvom nakon što je teško obolio. I uvodna priča koju je objavio u ovoj zbirci, nazvana "Doba ljubavi", inspirirana je neispunjenom mladenačkom romantičarskom ljubavi koja je na autora ostavila trajni utjecaj. Quiroga je u svom djelu i te kako zaokupljen ljubavnim problemima (uglavnom muških) pojedinaca i pitanjima zaljubljanja, te zakučastim muško-ženskim odnosima i prolaznosti ženske ljepote. Minuciozan je i oprezan, ali i rafiniran u nagovještajnim, ali putenim opisima seksa, koji ga očito kao pisca i te kako intrigira. Osim te ljubavne i erotske tematike, Qui-

"Priče o ljubavi, ludilu i smrti"

Horacio Quiroga, zbirka priča, Matica hrvatska, prevela Dora Jelačić Bužimski, cijena 150 kuna

roga u brojnim drugim pričama upućeno piše o strašnim događajima iz argentinskih prašuma gdje je godinama živio u iznimno bliskom kontaktu s opasnim životinjama, biljkama, neobuzdanom prirodom i prevrtljivim vremenskim prilikama. Sjeverno-argentinska prašuma Misiones i tok rijeke Parane koji je Quiroga dobro poznao i uz koju je uzgajao pamuk zapravo su jedan od središnjih motiva i pokretača ove gotovo grozničavo napisane zbirke u kojoj se prilično plastično opisuju i argentinski gospodarski problemi vezani uz jačanje kapitalizma, ali i neravnopravni odnos muškaraca i žena, bogatih i siromašnih, sretnih i nesretnih, starijih i mladih, uspješnih i neuspješnih, djece i odraslih... Neke su priče čak ispričane iz pozicije životinja, i to prvenstveno pasa i konja, čiji je teški život u siromašnoj argentinskoj provinciji očito i te kako mučio njima naklonjenog i dobronamjernog autora. Decentno se autor bavi i tradicionalnim indijanskim stanovništvom Argentine.

Među apsolutno najpotresnijim pričama iz ove zbirke svakako je "Zaklana kokoš", priča koja i danas izaziva nevjericu pa čak i otpor jer na rijetko viđeni način tretira temu djecoubojstva i to iz jedne sasvim izuzetne, surove i grube pozicije. Ta priča u osnovi jest duboko moralistička, ali i krajnje naturalistička. Ona čak i danas, kada nam se čini da je sve dozvoljeno i da sve može na papir, djeluje potpuno odiozno i pomaknuto, ali nije jedina takva u ovoj zbirci prepunoj patoloških, ali i, na žalost realističnih likova. Među takve priče mogu se ubrojiti i stravični napeto trilerski "Jastuk od perja" ili "Yagual", kao i "Šumski med". Quiroga svakako nije pisac koji želi uljepšati stvarnost i razonoditi svog čitatelja. On je autor koji piše o neravnopravnoj borbi čovjeka i prirode, o ljudima koji su gubitnici i to bez ikakvih mogućnosti za uspjeh, o majkama koje u dobroj vjeri i pune dobrih namjera uništavaju živote svojoj djeci, ali i o fatumskom životu u teškim prašumskim uvjetima u kojima čovjek prečesto srlja prema svojem kraju, ne slušajući glas razuma.